

'3 kvinder'

af Jafar Panahi

- et undervisningsmateriale

- Fag: Dansk, samfundsfag og mediefag
- Niveau: Gymnasiale uddannelser og folkeskolens ældste klasser
  - Forfatter: Katrine Sommer Boysen

Bag om filmen

Man kan ikke beskyldes den iranske instruktør Jafar Panahi for at overholde det 20-årige arbejdsforbud, som den iranske regering pålagde ham i 2010, der forhindrer ham i at lave film i sit hjemland. Siden har han både lavet den intelligente metadokumentar 'This Is Not a Film' (2011), der blev smuglet til Cannes i en kage og vakte stor furor, 'Closed Curtain' (2013), 'Taxi Teheran' (2015) og senest '3 kvinder'. I alle sine film er Jafar Panahi kendt for at subtilt at hudflette det politiske klima, der forsøger at dæmpe hans – og andres – kunstneriske stemme.

'3 kvinder', der havde verdenspremiere i Cannes, handler om tre skuespillerinder på hvert sit stadie i livet og karrieren. Fra den håbefulde, unge kvinde, der må kæmpe mod sin families modstand, over den etablerede film- og tv-stjerne Behnaz Jafari, der spiller sig selv, til den mystiske Shahrzad, der var en stor stjerne før revolutionen. Det umage møde mellem de tre kvinder, bliver hos Panahi en udfordrende filmfortælling om solidaritet, undertrykkelse og traditionernes tyngende åg.

- Kig på **filmplakaten**. Hvilket indtryk får vi af filmen ved at analysere den? Og stemmer det indtryk overens med filmen?
- Hvordan skal vi forstå titlen '**3 kvinder**'? Kan I komme med bud på, hvorfor den på engelsk har titlen '**3 Faces**'? Hvad ligger der i den forskel?

VINDER
BEDSTE MANUSKRIFT
CANNES FILMFESTIVAL

“SENSITIV, VITTIG.”

RASMUS BRENDSTRUP, FILMMAGASINET EKKO

3 KVINDER

EN FILM AF JAFAR PANAHI ('TAXI TEHERAN')

MEDE BEHNAZ JAFARI JAFAR PANAHI MARZIYEH REZAEI MAEDEH ERTEGHAELI NARGES DEL ARAM
SCEFFOTOGRAF AMIN JAFARI KLIPPASSISTENT PANAH PANAHI KOSTUMDESIGN AMIREZA ALAVIAN
KOSTUMER OG MAKE UP LEILA NAGHDI JUDOPRAGELIS ABDOLREZA HEYDARI POSTPRODUKTION POUYA ABBASIAN
LØSE PRODUCER NADER SAEVAR INTERNATIONAL SALLI CELLULOID DREAMS SIKRETT, INSTRUERET OG PRODUCERET AF JAFAR PANAHI

CAMERA FILM

www.camerafilm.com

Filmens handling

'3 kvinder' indledes med en selfievideo optaget på en smartphone. Marziyeh (Marziyeh Rezaei), der retter kameraet mod sig selv, er fortvivlet og beder med rystende stemme sin kusine, Maedeh, om at videresende filmen til den berømte skuespillerinde Behnaz Jafari. Det er Marziyehs store drøm selv at blive skuespillerinde, men hverken hendes egen eller hendes forlovedes familie bakker hende op. Hendes forældre havde lovet hende, at hun måtte søge om optagelse på skuespillerakademiet, hvis hun bare blev forlovet, men det løfte er de løbet fra. Hendes eneste håb har været at få Jafari i tale, men da hun ikke har svaret på hendes utallige opkald, ser hun ingen anden udvej end at give op og tage sit eget liv. I videoens sidste sekvens hænger hun tilsyneladende sig selv.

Da Jafari afspiller filmen på sin telefon, bliver hun fortvivlet. Hun sidder i en bil med Panahi (der endnu en gang har sat sig bag rattet i sin egen film – i både bogstavelig og metaforisk forstand), der gør hvad han kan for at hjælpe Jafari i den ubehagelige situation. I videoen fortæller Marziyeh, hvilken landsby hun bor i, og Jafari og Panahi begiver sig af sted for at få klarhed over, hvad der i virkeligheden er sket.

På vej til Marziyehs lille landsby, der ligger på grænsen mellem Iran og Tyrkiet, møder Panahi og Jafari forskellige udfordringer. Et bryllupsoptog er på vej på bjergstierne, en særligt viril avlstyr har besluttet sig for at spærre vejen, en kvinde har placeret sig i den grav, hun har udgravet til sig selv på kirkegården, og nogle bliver mere end almindeligt skuffede, da de finder ud af, at Panahi og Jafari ikke kan løse de problemer, landsbyen har med elektriciteten.

Da de endelig kommer til den rette landsby står det klart, at Marziyehs udsagn om familiens reaktioner ikke var underdrevne. Hendes bror får et kolerisk raserianfald, fordi søsteren er væk. "Hun kaster skam over os!" råber han, mens han kaster alverdens eder og forbandelser over sin søster. For det at være 'entertainer', som skuespillere konsekvent kaldes, er der ingen ære i.

Gennem alle disse møder med mere eller mindre forstokkede eksistenser, tegner Panahi, uden at løfte pegefingre eller være nedladende, et billede af et samfund, hvor kontrasterne mødes og kolliderer, når den moderne kulturelite – repræsenteret ved Jafari og Panahi selv – står over for de uuddannede landsbyboere. De har stadig overtro og overleverede forestillinger om, hvordan kvinder bør opføre sig, som ledestjerner, og ve den, der ønsker at sprænge rammerne.

Titlens tredje kvinde forbliver ansigtsløs filmen igennem. Hun er også skuespillerinde, hedder Shahrzad og var enormt populær i det prærevolutionære, frigjorte Iran. Siden blev hun fordømt og har nu trukket sig tilbage til den lille landsby for at male. Mellem de tre kvinder, den aspirerende, den succesfulde og den glemte skuespillerinde, får Panahi tegnet et billede af et land, der lider under nogle åbenlyst problematiske strukturer.

'3 kvinder' er en æstetisk nedbarberet, underspillet, alternativ *road movie*, hvor de kringledede bjergstier kun sparsomt skaber forbindelse mellem det moderne og det rurale Iran, og den står som endnu et subtilt partsindlæg i den systemkritik, der har gjort det forbudt for Panahi at lave film.

- Giv en **personkarakteristik** af de tre kvinder og se på, hvilket billede af Iran, der tegnes gennem deres respektive historier.
- Hvorfor får vi aldrig **Shahrzad** at se?

- Hvordan skal vi forstå **selvmordsvideoen**? Hvordan er reaktionerne på den?
- Beskriv mødet med Marziyehs **familie**. Hvorfor er det så skamfuldt, at hun vil være skuespiller?
- '3 kvinder' udfolder sig som en **roadmovie** – en genre, der ofte er forbundet med de uendelige amerikanske motorveje – hvor bevægelsen fra et punkt til et andet er en stor del af fortællingen. Her bevæger Panahi og Jafari sig fra by til land, fra det moderne til det traditionelle. Hvordan kommer den bevægelse til udtryk i de mennesker, der møder på deres vej?

Instruktøren og det biografiske aspekt

Jafar Panahi (født 1960) er en af de mest indflydelsesrige filmskabere i Iran sammen med navne som nu afdøde Abbas Kiarostami (1940-2016), som Panahi var assistent for i en årrække, og Mohsen Makhmalbaf (født 1957). Panahi brød igennem med sin debutfilm 'The White Balloon' (1995), der vandt Caméra d'Or-prisen i Cannes samme år. Siden er hans film blevet kendt over hele verden, hvor Panahi hyldes som en visionær instruktør. I hjemlandet forholder det sig dog anderledes, og i 2010 blev Panahi sat i husarrest på grund af sine systemkritiske film og underlagt et 20-årigt *Berufsverbot*. Det har dog ikke hindret Panahi i at lave film, og 2011-sensationen 'This Is Not A Film' blev smuglet til Cannes indbagt i en kage.

Når man som Panahi bruger sig selv så aktivt i sine film, er det vanskeligt ikke at læse ham ind i forståelsen af filmene. Som chauffør i '3 kvinder' (og også i Guldpalme-vinderen 'Taxi Teheran') tildeler Panahi sig selv en rolle som en, der i bogstaveligste forstand tvinger handlingen fremad. Han er både til stede i filmen som aktør og uden for filmen som instruktør.

- Hvordan skal vi forstå **Panahis rolle som sig selv** i '3 kvinder'?

- Læs **interviews med og artikler om Panahi**. Er der informationer fra hans egen historie, der kan tilbyde en dybere forståelse af filmen?
- Prøv at analysere jer frem til et bud på, hvad Panahis **budskab** med filmen kan være? Hvad er hans **egen holdning**, og hvordan kommer den til udtryk?

Det politiske klima i Iran og Iran som filmnation

For at forstå den politiske situation, Panahi laver film i, må man tilbage til 1979; året for den iranske revolution. Frem til revolutionen var Iran et vestligt orienteret, autokratisk monarki og en af USA's vigtigste allierede i Mellemøsten. Iran havde et blomstrende kulturliv og mange stærke kunstneriske stemmer. Det satte revolutionen en brat stopper for. Monarkiet blev erstattet af en teokratisk islamisk republik med præstestyre, og pludselig var alt det, der tidligere havde været tilladt, forbudt. Revolutionen resulterede i et anstrengt forhold til vesten, væsentlig færre kvinderettigheder og en styreform, hvor det såkaldte Vogternes Råd (eksperter i islamisk lov) har vetoret.

Det giver næsten sig selv, at ytringsfriheden har trange kår i et samfund som det post-revolutionære Iran. Alligevel har Iran siden 1990'erne og særligt i 2000'erne haft en meget blomstrende filmindustri, der har placeret Iran som et af de mest interessante filmlande. Instruktører som Abbas Kiarostami, Mohsen Makhmalbaf og selvfølgelig Jafar Panahi selv (der tidligere var instruktørassistent for Kiarostami) har formået at skabe stor filmkunst ved gennem metaforik og allegorier at omgå censuren og komme med diskret, indirekte, men ikke mindre virksom samfundskritik.

Det er langt fra første gang i filmhistorien, at man oplever, at politisk tumult og restriktioner afføder filmiske nybrud. Det skete også efter Anden Verdenskrig med den italienske neorealisme, hvor instruktørerne blev tvunget fra de etablerede filmstudier ud i gaderne, fordi de ikke ville promovere den

fascistiske ideologi. I Grækenland efter det store økonomiske krak talte man om den såkaldte filmiske *weird wave*, og herhjemme kan Dogme-bevægelsen fra 1995 siges at være et forsøg på at få stor filmkunst ud af nogle kunstigt opstillede benspænd.

- Hvad får vi direkte at vide om **det iranske samfund** i '3 kvinder' – både samfundet før og nu?
- Beskriv styreformerne **autokrati og teokrati** og fremhæv forskellene.
- Marziyeh, Behnaz Jafari og den til stadighed usynlige Shahrzad **repræsenterer hver især en kvindes rolle i det moderne Iran**. Beskriv på hvilken måde?
- '3 kvinder' er fyldt med **symboler og metaforik**, som rummer en merbetydning, der giver filmen dybde. Hvordan kan man eksempelvis tolke bryllupsfotoet, den virile avlstyr, der spærrer vejen, og kvinden i graven? Find gerne selv flere. Når man tænker på, at Panahi har villet omgå **censuren**, hvad er så fordelene ved at bruge symbolske billeder i stedet for at sige tingene direkte?
- **MEDIEFAG**: Læs om iransk film og find ud af, hvad der kendetegner landets filmproduktion.

Mellem fiktion og dokumentarisme

Som i så mange af sine film flirter Panahi også i '3 kvinder' med det dokumentariske i en grad, så man ofte kommer i tvivl om, hvor virkeligheden slutter, og fiktionen begynder. Dette diffuse indtryk forstærkes, i og med at samtlige af filmens personer spiller en version af sig selv. Denne leg med

genrene trækker Panahi også ud i tematikken i '3 kvinder', hvor Jafari ikke kan lade være med at så tvivl om selvmordsvideoens ægthed.

Det forekommer hende pudsigt, at Panahi for ikke så længe siden henvendte sig til hende med et filmprojekt omhandlende selvmord. Hvordan kan hun vide, at optagelsen ikke er en form for forsøg på at lokke hende med? Og kan hun overhovedet stole på, at optagelsen gengiver virkeligheden og ikke bare er en kunstnerisk redigeret iscenesættelse? Som Jafari indforstået siger til Panahi og publikum: "Du ved, hvordan en optagelse er." De undres også over, hvordan hun har fået sendt videoen til kusinen, når hun har taget sit eget liv.

- MEDIEFAG: Hvilken effekt har det på publikum, at store dele af filmen er forankret i **virkeligheden**? Har de dokumentariske aspekter indvirkning på, hvordan vi oplever handlingen?

Filmsproglige virkemidler

- MEDIEFAG: Reflektér over, hvordan **kameraet bevæger sig, hvordan der er klippet, hvordan underlægningsmusikken fungerer**, og overvej, hvordan disse formmæssige greb påvirker handlingen og vores opfattelse af personerne.